

jetno doné na naša ušesa, in da so nam drugi tako zoperni, da jih kar slišati ne moremo? Vzrok je ta: Kedar združeni glasovi udarjajo na naše uho, takrat se tresejoči zračni deli večkrat zadevajo in prijetno družijo; kedar pa glasovi niso prav združeni, se ti deli ne družijo, ter tudi ne doné prijetno, temuč manj ali bolj zoperno na naša ušesa, in kolikor ima kdo bolj izobraženo uho, toliko hujše mu denejo neharmonični glasi. Pravijo, da je bil star godec, kateri je vselej omedlel, kedar je slišal kake neobrane glase, in spoznalo se je že, da še celó živali ne morejo terpeti slabo vbranih glasov. Ušesa pa so tudi poterpežljiva in marsikdo, ki v mladih letih sliši nevbrane glase, se jih počasi tako navadi, da mu kar nič ne zopervajo; zato ni prav, če se mladi ljudje učé pri slabo vbranem klavirju ali sploh pri ljudeh, ki sami nimajo dobrega godbinega sluha. Zgledi storé povsod več, kakor suhe besede.

Iv. Zarnik.

Dva prijatelja si pišeta.

Ljubi moj Vedrilec!

Čudno se pletejo in razvijajo naše reči; sedaj nam pri-sveti mali žarek zlatega upanja — boljši časi za nas — sedaj pa se zopet pooblači in stamni pred našimi očmi. Nova šolska postava se vali in kuje, kakor železo, ki še ni dovolj raz-beljeno. Ti jo obračajo in obdeljujejo od te, drugi od une strani. Sedaj vse vpije: Učitelje izobražujmo! Učitelji potrebujejo vterjene omike. (*Die Volksschullehrer bedürfen der kerngediegenden Bildung!*) Oni morajo biti izobraženi za sedanje socijalno in politično življenje, in morajo vedeti vse, kar koli se tirja od vsakega v resnici izobraženega človeka. Drugi pravijo: Učitelj naj ostane pri svojem kopitu, naj se uči in izobražuje le za svoj „a b c“, v druge reči, posebno pa v politiko, naj se ne vtika. On naj bo pohleven in vsem lepo pokoren, in ako se količkaj gane iz svojega okrožja, naj se resno zaverne, in če še vedno svojo trdi, naj se mu usta za vselej zamašé. Učitelj ne sme biti gospod, nego sluga vsem drugim. Eni terdijo: Sedanja šola pa nič! šole se morajo vse prestrojiti; „a b c“ naj gre iz šole, uči naj se zgodovina, zem-ljepisje, fizika, kemija, naravoslovje, jeziki, pisanje in višje spisovanje, risanje, merjenje, kmetijstvo in obertnijstvo, petje,

godba, telovadstvo i. t. d., t. j. ljudska šola mora biti vse učelišče za ljudstvo. Učitelj mora vse te nauke tudi sam dobro (ne poverhno) razumeti, in zraven še veliko več vedeti, kakor samo temeljite vednosti iz vseh teh nauk. On mora biti dobro premeden v antropologiji (v znanstvu človeške nature), v višji pedagogiki, odgoji in podučevanju; mora do drobnega poznati literaturo in logiko vseh živečih jezikov; ker na učitelja vse gleda, mora vedeti tudi v vseh rečeh ljudem svetovati, mora znati postave razkladati, ukaze in vse očitne naprave razjasnovati, mora pri ljudstvu zatirati slabo vero, mora oživljati ljubezen do vladarja in do vseh drugih gosposek; mora poznati politično in cerkveno razvijanje, ljudske šege in navade; mora znati presojevati, kaj je sploh koristno, kaj škodljivo, in mora vedno pravo zadeti, (es ist mit Recht zu wünschen, dass jeder Lehrer ein Mann von überwiegender Intelligenz, kurz ein ausgemacht tüchtiger und zuverlässiger Charakter sei —) t. j. učitelj naj bo od nog do glave ves tak, kakoršnega si le kak človek na svetu more zmisлити in tirjati. — Prosim te, ljubi moj, dobro preberi in še enkrat prevdarjaj vse to, kar sedanji svet od nas tirja, in potem vzemi v roke „načert nove postave za ljudske šole“ in beri §. 55., v katerem se ti odmerja plačilo, in vem, da te ne bode preveč veselilo, da si učitelj, kajti ta §. pravi: Deželna postava bode vrnovala učiteljsko plačo. Res, lepe so besede, ktere pravijo: „Učiteljeva plača naj bode taka, da bode učitelj mogel živeti sebe in svojo družino brez vseh postranskih prislužkov“ i. t. d.; pa, ljubi moj, skušnja nas uči, koliko in v kakšnem redu smo učitelji dobivali plačo do sedaj pri naj lepših postavah, — in tako bode (Bog hotel, da bi ne bilo tako) tudi berž ko ne v prihodnje. V nekem kraju (v glavnem mestu lepe dežele) so srenjski učitelji že dvakrat prosili, da bi se jim po dubu časa zboljšala njih borna plača (ktera je odmerjena še po plači za časa cesarice Marije Terezije), ker pri sedanjih dragini in ker morajo pri vsem tem še sami stanovanje in kurjavo plačevati, ne morejo svojemu stanu primerno živeti, in kaj misliš, kako je rešila meštna gosposka njih ponižno prošnjo? Še odgovorila jim ni, ne na prvo, ne na drugo vlogo, — in učitelji se vbijajo kakor morejo z vsakoverstnimi prislužki po mestu, da morejo sebe in svojo deržino preživeti. — V drugem kraju so učitelji prosili deželni

odbor, da naj bi se možjé poslanci potegnili za njih pravice — pa je nekdo teh mož, ki za svoje besede vlečejo vsaki dan lepe beliče, djal: *Wir lassen uns von den Lehrern Nichts vorschreiben; wir sind Gesetzgeber!*“ — Vidiš, dragi moj, tako se godí za naš poboljšek sedaj, ko ves svet vpije: Omike, omike!

Več bi s teboj kramljaj, ali prav za prav žaloval, — toda tako me zebe v perste, da ne morem dalje pisati, kajti peč brez derv je nepotrebno orodje v izbi. Še to: Ali si že pristopil k učiteljskemu društvu na Kranjskem? Jaz sem že ud tega društva, akoravno so mi nekteri branili, češ, da je to nepotrebno itd. Mislim pa: Kar eden ne more, jih premore več. Združena moč veljá. Bodi zdrav! in kmalu kaj piši svojemu

Čmernilecu.

Pod Gradom 1. februarja 1869.

Za otroke kaj.

(Vezilni šopek za očeta, mater, ali druge svoje.)

Preserčni, preljubi (ime)!
 Vaš god se približuje,
 In mene napeljuje,
 Se tega dneva veseliti
 Obilno srečo Vam vošiti:
 (Ime patrona) sprosi naj,
 Vam dneve srečne zdaj; —
 Vsa žalost naj od Vas beži,
 Veselje le naj Vam cveti; —
 Po smert' pa Bog Vam daj
 Presladki sveti raj! —

Radoljub Podratitovski.

Šolske stvari.

Zastavice za otroke.

Zastavice in uganke so večkrat prav pripravne, da se otroci vadijo misliti in da so potem pazljivi. Tudi za plačilo pridnosti in lepega vedenja so take vedrilke prav primerne. Zastavice za otroke pa morajo biti otroškim letom dostojne, tedaj ne smejo biti pretežke in zavite, in se morajo ozirati na otroško življenje in na vse, kar je v otroškem okrogu.